

Interessante keuzen in BHC-gebedenboek

Sidur Ha'Chidush heet het gebedenboek van de Beit Ha'Chidush gemeente uit Amsterdam, die dit jaar 12 jaar bestaat. De enige vierkante sidoer die ik ken, met slappe kft en mooi glimmend papier.

LEO MOCK

De lay-out is zeer zeker vernieuwend: een mooi modern font voor de Hebreeuwse tekst, vertalingen in Engels en Nederlands – men wil een internationaal karakter uitstralen – en mooi ingekaderde stukjes met tekstfragmenten van traditionele boeken en Joodse denkers, overpeinzingen van Beit Ha'Chidush-leden en -sympathisanten, met bovendien notenbalken voor de te zingen melodieën. En ja, het is allemaal nog overzichtelijk en leesbaar gebleven ook.

De lay-out is geïnspireerd op die van de Talmud, waarin een hoofdtekst wordt verklaard in commentaren die om de tekst in katernen en glossen zijn afgedrukt. Verbindingslijnen leiden vanuit een aangemerkt deel in de tekst naar een tekstkader waarin verdieping wordt aangebracht over een bepaald begrip, een term of concept. Of het gekozen formaat echter ook handig is in het dagelijkse gebruik, moet nog blijken...

Theologische genderissues

Wat in de vertaling al meteen opvalt, is dat gekozen is om de vierletterige Godsnaam niet te vertalen en deze *yhwh* te laten, dus geen 'Eeuwige' of 'Alomtegenwoordige'. Zo is er ook tenminste geen vraag meer van het geslacht van God. *yhwh* is onuitspreekbaar, ongrijpbaar en mysterieus. Want Beit Ha'Chidush wil de theologische *genderissues* graag zo veel mogelijk uit de wereld helpen. Zo wijst men er op dat je *yhwh* kan aanspreken als 'Heer' 'God' en koning van de wereld – wat allemaal mannelijk klinkt, maar ook

als *Sjchina* en 'Leven van alle werelden' – dat juist het feminiene aspect van het Goddelijke aanspreekt. Voor universalisten is er het neutrale 'Bron van het Leven' (*Ein Hachajim*) die tevens 'Geest van de wereld' is.

Je moet je natuurlijk wel afvragen waar de balans ligt tussen vernieuwing en continuïteit. Hoe ver ga je door met het aanbieden van alternatieven voor gebeden, theologische termen en begrippen? Is gemeenschapsvorming mogelijk als iedereen op een gegeven moment een eigen, individuele, terminologie gaat gebruiken?

Deze aandacht voor *gender* blijkt ook uit het aanpassen van traditionele teksten waar van aartsvaders wordt gesproken, door de aartsmoeders ook toe te voegen. Dus: in het

*Misschien moet
 je dan consequent
 zijn en geen
 moesafuitspreken*

staande gebed (*Amida*) is God niet alleen de God van Awraham, Jitschak en Jakob, maar ook die van Sara, Rivka, Rachel en Lea. In het verlengde hiervan ook aandacht voor mensen met een seksuele geaardheid die niet door de meerderheid wordt gedeeld, zoals het gebed *A prayer for LGBT pride (=Lesbian, Gay, Bisexual,*

Transgendered people) of het *A coming out Prayer*. Niet geheel onbegrijpelijk in een wereld waarin sommige mensen vanwege hun seksuele geaardheid voor hun leven moeten vrez en gemolesteerd worden, en moeilijk hun plaats kunnen vinden in de institutionele vormen van de religie.

Veel ruimte ook voor mystiek en spiritualiteit in deze sidoer, geheel conform de tijdsgeest. Aandacht voor de vier werelden van de kabbala, de verbindingen tussen de vierletterige naam van God en deze vier werelden, en meditatie op de vierletterige Godsnaam – de vier 'letters van wit licht'. „Zo voel je de kracht van Yud-Heh-Vav-Heh door alle cellen van je lichaam stromen en verbind je je met de oerkracht van het leven”. Ook is er bij het mooie lied *Jedid Nefesj* (Zielsbeminde) van de kabbalist Azkiri (Safed, ca. 1550) een mooie Levensboom van de 10 *sefirot* afgebeeld, compleet met stippellijnen, cirkels, getallen en de vier letters van de Godsnaam.

Beknibbelen

Wat niet altijd duidelijk wordt is de keuzes die zijn gemaakt. Waarom bijvoorbeeld het hele dankgebed na de maaltijd (het *bensjen*) terugbrengen tot één zinnetje uit de Talmud in het Aramees: „Gezegend is de Barmhartige, Heerser over de wereld, de eigenaar van dit brood” (b.v. Berachot 40b). Los van de vraag of dit halachisch klopt, moet je je afvragen of het beknibbelen op het dankgebed na de maaltijd echte winst oplevert. Juist het dankgebed na een gezellige maaltijd lijkt weinig problemen op te leveren voor de gemiddelde niet-orthodoxe gelovige. Het is een gebed dat door niet strikt religieuze mensen vaak

